giva SVERIGE

Branschorganisationen
för tryggt givande

pwc

STATEN, KAPITALET ELLER MEDBORGAREN

– vem finansierar civilsamhället?

Ett urval av fakta och siffror från rapporten
om civilsamhällets finansiering.

2023

För tionde året sammanställer Giva Sverige och PwC kunskap för att visa på förutsättningarna för finansiering av civilsamhället. Syftet är att bidra till att ideella sektorns organisationer och andra aktörer med intresse för civilsamhället kan fatta strategiska beslut baserade på goda kunskaper om nuläget och indikationer om framtiden.

I rapporten tittar vi närmare på de tre stora finansiärerna av civilsamhällets organisationer; staten, kapitalet och medborgaren. Med hjälp av officiell statistik och olika undersökningar ger rapporten både en bild av utveckling över tid och en blick framåt.

Snabba fakta om det civila samhället

263 498
organisationer – varav
***62%** ideella föreningar*

Antal förvärvsarbetare
191 827

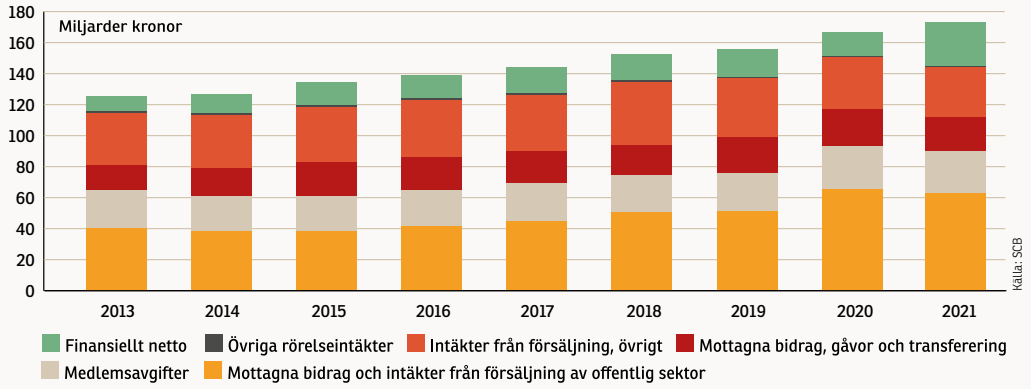
Andel av BNP
3,3 %

Källa: SCB

Staten

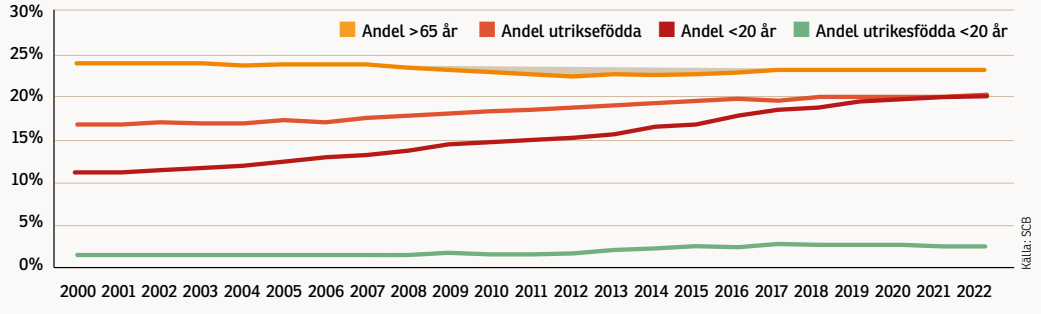
Organisationernas ekonomi är en undersökning från SCB, ger en översikt över finansieringen av civilsamhället exklusive bolag, olika former av ekonomiska föreningar samt Svenska kyrkan. De totala rörelseintäkterna 2021 uppgick till drygt 147 miljarder kronor, en ökning med 3,6 procent från 2020. Det beror främst på att medlemsavgifter och finansiellt netto har ökat. Totalt sett har bidrag från offentlig sektor ökat mellan 2019 och 2021, vilket främst beror på stöd i samband med Coronapandemin. Försäljningsintäkternas andel har sjunkit jämfört med 2019 vilket sannolikt är en konsekvens av pandemin då mycket aktiviteter och evenemang ställdes in. Den stora bilden för finansieringen kan sägas ligga fast med drygt en tredjedel från offentlig sektor, drygt en tiondel från kapitalförvaltning medan resten utgörs av medlemsavgifter, gåvor, deltagaravgifter och andra intäkter från privat sektor.

Fördelning av intäkter för icke vinstdrivande organisationer

Civilsamhället påverkas av var människor bor, vilken ålder det är på invånarna och hur deras ekonomiska situation ser ut. Därför är den demografiska utvecklingen en central komponent för den som vill förstå medborgarens engagemang och planera sin verksamhet framåt utifrån de prognoser som finns. Andelen utrikesfödda och andelen äldre i befolkningen har tidigare varit starkt stigande, men båda har nu planat ut och ligger runt 20 procent vardera.

Andel av total befolkning – demografi

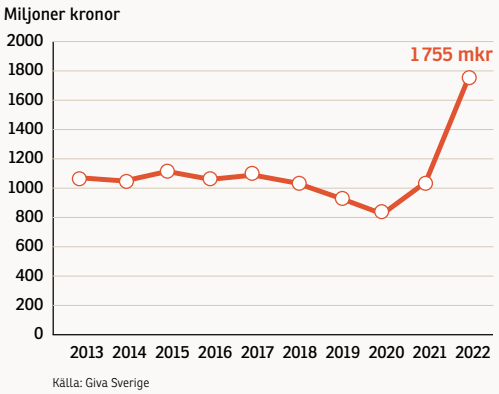

Kapitalet

Att få en helhetsbild av näringslivets stöd till civilsamhället är inte enkelt eftersom det omfattar allt från sponsring av lokala idrottsföreningar och kulturevenemang till långsiktiga strategiska samarbeten. När ledare i civilsamhället tillfrågas om vad de upplever att företagen förväntar sig av ett samarbete är det framför allt att bidra till en positiv samhällsutveckling följt av ett stärkt varumärke.

Under 2022 mobiliserade näringslivet brett för att stödja Ukraina efter den ryska invasionen, och en del av det stödet speglas i statistiken över företags gåvor och bidrag till Giva Sveriges medlemsorganisationer. Det ökade med 69 procent till 1 755 miljoner kronor, efter att tidigare ha sjunkit något i samband med pandemin och innan dess legat på en platå runt en miljard kronor under ett flertal år. Även sponsring utvecklades starkt under 2022 och ökade med drygt 18 procent till nära 9,1 miljarder kronor enligt en rapport från IRM.

Gåvor och bidrag från företag 2013–2022

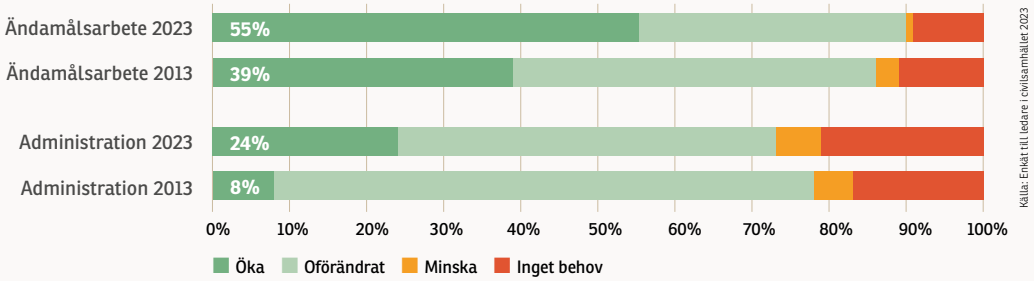

Källa: Giva Sverige

Medborgaren

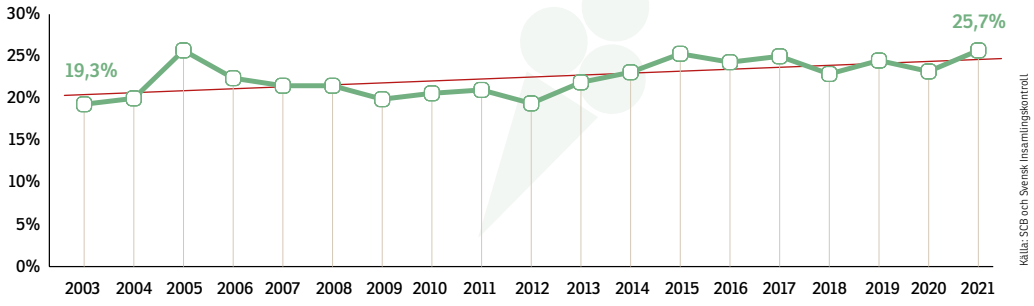
Vikten av det frivilliga arbetet ökar än mer när ekonomin blir tuffare och alternativa lösningar kanske behöver hittas för att kunna fortsätta med verksamhet på samma eller högre nivå. I ledarnas undersökning framgår att betydligt fler nu ser ett ökat behov av ideellt arbetande inom både ändamålsarbete och administration jämfört med för 10 år sedan.

Tror du att ert behov av ideellt arbetande kommer att öka eller minska under den kommande femårsperioden?

År 2022 var exceptionellt för medborgaren som givare. Rysslands invasion av Ukraina skapade en uppslutning hos det svenska folket som ledde till att givandet ökade med 21 procent jämfört med 2021 enligt statistik från Giva Sverige. Allmänhetens givande som andel av disponibel inkomst fortsätter därför öka till högsta nivån sedan 2008 trots inflation och sämre konjunkturläge. Glassindex, som visar allmänhetens givande i förhållande till konsumtion av glass och sötsaker, har gått upp till närmare 26 procent redan under 2021 och ligger nu lika högt som 2005 (året efter tsunamin).

Glassindex

(Nya) Risker och möjligheter

”Det är viktigt att notera att civilsamhället också är mycket anpassningsbart och har en stark tradition av att möta och övervinna utmaningar. Samarbete, resursmobilisering och anpassning till nya förhållanden är ofta nycklar till framgång för civilsamhället i att hantera hot och utmaningar.”

ChatGPT

I årets rapport har ChatGPT fått bistå med inspel kring hot och utmaningar för civilsamhället, och slutorden ger en viktig påminnelse om hur en föränderlig omvärld kan hanteras. Rapportens slutsatser pekar på tre nya risker och möjligheter för civilsamhället att förhålla sig till.

1. Risken i offentlig finansiering ökar

Det blir allt tydligare att risken i den offentliga bidragsgivningen ökar för civilsamhällets organisationer. De grundläggande principerna för bidragsgivning legat fast under lång tid men detta håller nu på att förändras. Delar av civilsamhället kan bli ”vinnare” i bemärkelsen att de kan få större stöd, andra kan bli ”förlorare” med minskade stöd. För hela civilsamhället innebär detta dock att osäkerheten om offentlig finansiering ökar.

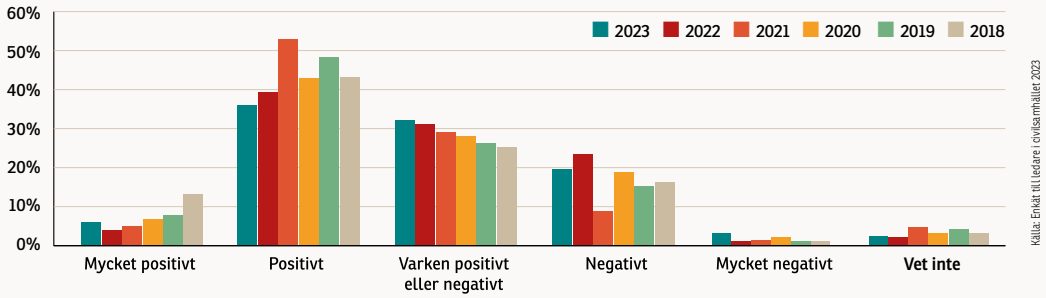
2. Näringslivets roll är under omförhandling

EU har vidtagit en rad åtgärder som i princip jämställer rapportering om miljömässig och social påverkan med finansiella resultat, vilket är ett mycket stort steg från den traditionella synen på företagande. Näringslivet vill också själva spela en mer aktiv roll för samhällsutvecklingen både genom affärsmässig verksamhet och direkt finansiering. Det här kan skapa nya möjligheter för ideella organisationer att samarbeta med näringslivet som handlar om att företag köper tjänster av organisationer och att aktörer i civilsamhället arbetar tillsammans med företag för att uppnå sina ändamål, exempelvis förbättrad folkhälsa eller minskad hemlöshet, som nu blivit gemensamma. Men, med de nya kraven på företag att påvisa hållbarhet, ökar också risken för att samarbete med ideella organisationer används som en metod att skyla över negativ påverkan.

3. Medborgaren – en resurs som måste förvaltas

Drygt hälften av befolkningen arbetar ideellt och sju av tio kan tänka sig att göra det. Tre av tio vill engagera sig för tillfälliga insatser, snarare än långsiktiga åtaganden. Även om andelen som säger att de ger till ideella organisationer har minskat sedan 2013 har gåvointäkterna ökat. Det kan spegla att svensken idag ger på andra sätt och via andra aktörer. Liksom önskan att engagera sig tillfälligt är givande idag också mer rörligt, särskilt i de yngre åldersgrupperna. Därför behöver civilsamhällets organisationer se över sina strategier för långsiktigt engagemang och analysera flera olika sätt att organisera verksamheten för att fånga, styra och utveckla det ideella engagemanget och öppna upp för nya former för givande.

Hur bedömer du att din organisations tillgång till finansiella resurser kommer att utvecklas under de kommande 3–5 åren?

Anso Form & Produktion nov 2023w